

FinnVape Oy
Kaivokatu 1
00100 Helsinki

14.10.2018

STM
Kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

TUPAKKA- JA NIKOTIINIPOLITIIKAN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄN MIETINTÖÄ KOSKEVA LAUSUNTO (STM/2645/2017)

FinnVape Oy on vuodesta 2011 sähkö tupakka-alalla toiminut yksityisessä suomalaisomistuksessa oleva yhtiö, jolla ei ole minkäänlaisia siteitä tupakkateollisuuteen. Toistaiseksi Suomessa ei ole tai ole ollut myynnissä ainuttakaan tupakkateollisuuden sähkö tupakkatuotetta, vaikka mediassa usein viitataan sähkö tupakkaan tupakkateollisuuden tuotteena.

Yrityksemme toiminnan aikana olemme saaneet tuhansilta asiakkailtamme kuulla, miten siirtyminen tupakoinnista sähkö tupakkaan on parantanut heidän elämänlaatuaan. Useimmat heistä ovat sekä pysyneet tupakoimattomina että lopettaneet aikaa myöten myös sähkö tupakoinnin.

Maamme suurimpana sähkö tupakka-alan toimijana (työllistämme yli 30 henkilöä ympäri Suomea) haluamme antaa oman lausuntomme kehittämistyöryhmän mietinnöstä.

Seurasimme työryhmän työskentelyä mielenkiinnolla ja samalla huolestuneena, olihan ryhmän yhdeksästä jäsenestä peräti viisi Suomen äänekkäimmän sähkö tupakakan vastustajan, Suomen ASH:in toimihenkilöitä, eikä siten ehkä mahdollisimman monipuolinen kokoonpano.

Kannatamme ehdottomasti toimenpiteitä, jotka tehokkaasti vähentävät tupakoinnin haittoja. Mielestämme haittojen vähentäminen olisikin tupakkalain ensisijainen tavoite, onhan haittojen vähentäminen (harm reduction) kirjattu Suomen ratifioimaan WHO:n FCTC-puitesopimukseenkin [1].

Nykyisen Suomen tupakkalain keinoin tupakoinnin vähentämisessä ei puitesopimuksen vastaisesti kuulu haittojen vähentäminen, vaikka se on useissa muissa maissa todettu tehokkaimmaksi keinoksi taistelussa tupakoinnin haittoja vastaan.

Vaikka esimerkiksi sähkö savukkeet eivät ole täysin haitattomia, on nykyisen tutkimustiedon valossa kiistatonta, että ne ovat selkeästi perinteisiä savukkeita haitattomampia [2-4] ja siksi nykyisiä tupakoitsijoita tulisi haitattomampiin vaihtoehtoihin siirtymisen estämisen (kuten työryhmä on esittänyt) sijasta kannustaa niihin siirtymistä yhtenä vaihtoehtona.

Haittojen vähentämistä on käytetty hyvällä menestyksellä Suomessa mm. alkoholipolitiikassa (progressiivinen alkoholiverotus) ja se toimisi varmasti hyvin myös tupakkapolitiikassa.

Tässä kommenttimme muutamiin toimenpide-ehdotuksiin:

Verotus

3. Selvitetään mahdollisuutta verottaa tupakkalain alaisia tupakkaa sisältämättömiä nikotiinituotteita sekä sitä, millä verotasolla niitä tulisi verottaa.

Kannatamme tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeissa käytettävien nikotiininesteiden välisen valmisteveroedun säilyttämistä. Suomi on lähes ainoana EU-jäsenvaltiona ottanut käyttöön kansallisen valmisteveron nikotiininesteille, eikä tätä tulisi ainakaan korottaa, ottaen huomioon tuotteiden erilaisen haitta-asteen. Hiljattain järjestetyssä EU:n konsultaatiossa lähes 90% vastaajista vastusti EU-tasoisien haittaveron käyttöönottoa nikotiininesteille [5].

Nuorten tupakoinnin aloittamisen ehkäisy

Pidämme erittäin tärkeänä, että nuorison tupakointi laskee entisestään ja etteivät tupakoimattomat nuoret aloittaisi, tai edes kokeilisi tupakointia. Tällä hetkellä tupakointia kokeilee noin 60% nuorista [6].

Mediassa puhutaan usein nuorison sähkötupakkakokeiluista, mutta kokeilut johtavat hyvin harvoin säännölliseen käyttöön. Samalla kun sähkötupakkakokeilut ovat yleistyneet, nuorison tupakointi on pysynyt laskusuuntaisena [7], joten ns. porttiteoria (teoria, että sähkötupakan kokeilu tai säännöllinen käyttö johtaisi helposti tupakoinnin aloittamiseen) on todistettu vääräksi.

Suomessa toimivat sähkötupakan myyjät ovat vastuullisia ja hyvin tarkkoja siitä, että tuotteita ei joudu alaikäisten käsiin.

Viestintäkampanjat

25. Luodaan koko maan kattava tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön lopettamista kannustava ja sitä tukevaa informaatiota välittävä viestintäkampanja.

Kannatamme ehdottomasti tupakkatuotteiden käytön lopettamiseen tähtäävää viestintää. Mielestämme haittojen vähentäminen tulisi ottaa yhdeksi tärkeimmäksi viestinnän aiheeksi ja kannustaa tupakoijia siirtymään vähemmän haitallisten nikotiinituotteiden käyttöön. Näin tehdään esimerkiksi Iso-Britanniassa, jossa tupakointi on saatu jyrkkään laskuun [8] lähes kolmen miljoonan tupakoijan siirryttyä sähkötupakan käyttäjiksi (joista yli puolet on lopettanut tupakoinnin kokonaan) [9]. Viimeisimpien tilastojen mukaan Iso-Britanniassa voidaan saavuttaa alle 5% tupakointi vuoteen 2025 mennessä [10].

Suomen tavoitteena oleva Savuton Suomi 2030 on mahdollista saavuttaa ottamalla mallia Iso-Britanniasta. Siksi olisikin tärkeää tarkentaa tavoitetta savuttomuudesta, eikä pyrkiä kieltolain keinoin nikotiinittomaan Suomeen. Nykyisillä keinoilla tupakointi on viimeisten viiden vuoden aikana laskenut vain alle kahdella prosenttiyksiköllä (päivittäin tai satunnaisesti tupakoivat aikuiset vuonna 2012 22.7%, vuonna 2017 21% [11]), joka on selkeästi vähemmän kuin haittojen vähentämiseen perustuvalla toiminnalla on muissa maissa saavutettu.

Olisi myös tärkeä viestiä nykyisille tupakoijille vähemmän haitallisten tuotteiden olemassaolosta, sillä suuri osa tupakoijista kuvittelee, että esimerkiksi sähkötupakka on vähintään yhtä haitallista kuin tupakointi.

Nikotiini on nykytutkimuksen valossa (kun sitä tutkitaan irrallaan sen tappavimmasta nautintamuodosta, tupakoinnista) mainettaan huomattavasti vähemmän riippuvuutta aiheuttava ja haitallinen nautintoaine ja verrattavissa haitoiltaan kofeiiniin [12].

Uusien tuotteiden säätely

33. Kielletään sellaisten tuotteiden myynti tai muu luovutus kuluttajalle, joiden tarkoituksena on antaa tunnusomainen tuoksu tai maku tupakkalain alaiselle tuotteelle, jossa tunnusomainen tuoksu tai maku on kielletty.

Suomessa on lähes ainoana maassa maailmassa kielletty nikotiininesteistä tunnusomaiset maut ja tuoksut tupakanmakua lukuun ottamatta. Kieltoa on perusteltu tuotteiden tekemisellä vähemmän nuorisoa kiinnostavammiksi.

Tupakkalakia valmisteltaessa Euroopan komissio huomautti makuaineiden totaalikiellosta Suomea, todeten mm: *”Esitetyissä perusteluissa voitaisiin vielä selventää, miksi kaikkien makuaineiden katsotaan olevan houkuttelevia nuorille. Komissio myös kehottaa Suomen viranomaisia harkitsemaan, pitäisikö tilannetta arvioida tietyn ajanjakson kuten viiden vuoden jälkeen siihen mennessä saatujen uusien todisteiden perusteella. Jos tuotteille/makuaineille ei ole annettu riittäviä perusteluja, niihin sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta”* [13]

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaan EU-maassa laillisesti myytyä tuotetta on voitava myydä toisessa EU-maassa, vaikka tekniset vaatimukset poikkeaisivat maan omille tuotteille asetetuista. Tässä valossa tuntuu pikemminkin siltä, että koska todisteita siitä, että makuaineet tekisivät juuri Suomessa nikotiininesteistä kiinnostavampia nuorisolle ei ole, tulisi makuaineet sallia nikotiininesteissä.

Yli 80% yli 18-vuotiaista sähkö tupakan käyttäjistä pitää erilaisia hedelmän- ja jälkiruokien makuisia nikotiininesteitä kiinnostavampina kuin tupakkamakuja [14]. Hedelmä- ja makeismaut ovat laajasti käytössä myös markkinoilla olevissa nikotiinikorvaustuotteissa (esim. nikotiinipurkat). Myöskään näiden, ruokakaupoissa usein makeishyllyn lähellä esillä olevien tuotteiden, ei ole todettu kiinnostavan nuorisoa makumaailmasta, värikkäistä pakkauksista ja laajasta markkinoinnista huolimatta. Markkinoilla ei ole ainuttakaan tupakanmakuista nikotiinikorvaustuotetta.

Muissa EU-jäsenvaltioissa, joissa nikotiininesteiden makuja ei ole rajoitettu, ei esiinny sen enempää lasten ja nuorten sähkö tupakointia kuin Suomessa, jossa maut on kielletty (esim. Iso-Britanniassa 2% [15], Suomessa 1.7% [16]). Makuaineiden kiellon johdosta monet aikuiset eivät siirry tupakoinnista vähemmän haitalliseen sähkö tupakointiin, koska ainoat makuvaihtoehdot ovat tupakanmakuiset nikotiininesteet.

Maustettuja sähkö tupakkanesteitä voi kuitenkin tilata ulkomaisista verkkokaupoista, joka asettaa Suomalaiset, Suomeen veroja maksavat yritykset eriarvoiseen asemaan.

Toivomme, että antamamme lausunto huomioidaan arvioidessa työryhmän toimenpide-esitysten mahdollista toimeenpanoa.

Petri Mäntysalo
FinnVape Oy

Lähdeluettelo:

- 1 WHO Framework Convention on Tobacco Control Article 1 (d): <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2005/20050027>
- 2 [Royal College of Physicians: Promote e-cigarettes widely as substitute for smoking says new RCP report.](#)
- 3 Public Health England: [E-cigarettes around 95% less harmful than tobacco estimates landmark review.](#)
- 4 [E-Cigarettes as Safe as Nicotine Replacement in Real-World Study.](#) Medscape
- 5 [Tobacco public consultation 2018 statistical report.pdf](#)
- 6 Kouluterveyskysely: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustuloksia/kaikki-kouluterveyskyselyn-tulokset>
- 7 Tupakkatilasto 2016: <http://www.julkari.fi/handle/10024/135579>
- 8 Adult smoking habits in the UK2017: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandlifeexpectancies/bulletins/adultsmokinghabitsingreatbritain/2017>
- 9 Large national survey finds 2.9 million people now vape in Britain: For the first time over half don't smoke: <http://ash.org.uk/media-and-news/press-releases-media-and-news/large-national-survey-finds-2-9-million-people-now-vape-in-britain-for-the-first-time-over-half-no-longer-smoke/>
- 10 Our ambition for a Smokefree nation is in sight: <https://publichealthmatters.blog.gov.uk/2017/06/16/our-ambition-for-a-smokefree-nation-is-in-sight/>
- 11 Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH: Tupakointi, 2012-2017, koko väestö
- 12 Dependence on tobacco and nicotine: Karl Fagerstrom <https://nicotinepolicy.net/blogs/guest-blogs/27-karl-fagerstrom/82-dependence-on-tobacco-and-nicotine>
- 13 Komission tiedonanto - TRIS/(2015) 03597
- 14 Patterns of flavored e-cigarette use among adults vapers in the United States: an internet survey. https://drive.google.com/file/d/1Qzkcw4RpA9hqbSddt3L1Qw_mzLleyqAJ/view
- 15 2018 ASH Smokefree GB Youth Survey <http://ash.org.uk/download/use-of-electronic-cigarettes-among-children-in-great-britain/>
- 16 Nuorten terveystapatutkimus 2017 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3878-6>